

Grönbok om jordbruksprodukters kvalitet

Jordbruksdepartementet

2008-12-02

Dokumentbeteckning

KOM (2008) 641

Grönbok om jordbruksprodukters kvalitet: produktnormer, produktionskrav och kvalitetsordningar

Sammanfattning

Kommissionen presenterade en grönbok på temat kvalitetsproduktion inom jordbrukssektorn den 15 oktober 2008. Grönboken bygger delvis på slutsatserna från ett kvalitetsprojekt som kommissionens forskningsinstitut JRC, genomförde mellan 2005-2007 då olika typer av kvalitetssäkringssystem och märkningar undersöktes och kartlades på EU-nivå och där en definition av ordet kvalitet också ingick.

Grönboken innehåller inga förslag från kommissionen utan är ett diskussionsunderlag där kommissionen begär in synpunkter på olika aspekter av temat kvalitet. Grönboken omfattar flera aspekter på temat kvalitet såsom grundläggande livsmedelstiftning, EU:s existerande kvalitetsbeteckningar, EU:s handelsnormer, ekologisk märkning, kvalitetssäkringssystem och liknande.

Kommissionen vill med sin grönbok få in synpunkter innan den 31 december 2008 på hur EU:s regelverk kan främja kvaliteten i jordbruksproduktionen utan att skapa ytterligare administrativa kostnader. Regeringen välkomnar kommissionens initiativ och avser att besvara kommissionens frågor under konsultationsperioden.

1.1 Ärendets bakgrund

Kommissionen presenterade en grönbok på temat kvalitetsproduktion inom jordbrukssektorn den 15 oktober 2008.

1.2 Förslagets innehåll

Grönboken innehåller inga förslag från kommissionen utan är ett diskussionsunderlag där kommissionen begär in synpunkter på olika aspekter av temat kvalitet. Grönboken omfattar flera aspekter på temat kvalitet. Däribland, grundläggande livsmedelslagstiftning, EU:s existerande kvalitetsbeteckningar, EU:s handelsnormer, ekologisk märkning, kvalitetssäkringssystem.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

- grönboken har inga effekter på svenska regler

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

- grönboken får inga budgetära konsekvenser.

2 Ståndpunkter

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens initiativ och avser att besvara kommissionens frågor under konsultationsperioden.

Regeringen vill framhålla att en grundinställning till kvalitetsproduktion måste bygga på kunskap om vad konsumenten vill ha, inte vad producenterna helst vill sälja. Kvalitetsproduktionen måste sålunda stå på en solid marknadsmässig grund för att ha bäst förutsättningar till framgång.

Övergripande principer för gemenskapens kvalitetsarbete bör vara:

- förenlighet med subsidiaritetsprincipen
- det offentliga åtagandet bör inte sträcka sig för långt in på den privata domänen eller stå i vägen för privata initiativ
- samstämmighet med övriga politikområden
- budgetrestriktivitet

•förenlighet med WTO:s regelverk och avsaknad av 2008/09:FPM38
protektionistiska/handelsstörande inslag

- regelförenkling

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Övriga medlemsstater välkomnar kommissionens initiativ på kvalitetsområdet för jordbruksprodukter. Flera medlemsstater anser att vikten av kvalitetsfrågor ökat i takt med att reformen av den gemensamma jordbrukspolitiken ökar kraven på jordbrukares marknadsanpassning. De flesta länder framhåller vikten av att minska den administrativa bördan för producenter, företag och myndigheter.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

- institutionerna har inte yttrat sig.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

LRF och Svensk Mjök kontaktades och inkom med ståndpunkter i ett tidigt skede.

LRF påpekar i sitt inspel till kommissionen att de kvalitetsbeteckningar som finns i EU-lagstiftningen inte är anpassade till den svenska situationen. LRF menar att i Sverige är värden som produktionskvalitet viktigt för konsumenten, medan det i EU:s kvalitetsbeteckningar endast inrymmer den geografiska regionen eller tillverkningsprocessen. LRF vill tillåta uppehåll i produktionen för GTS-märkning, liksom nya produkter för att främja innovation. LRF förordar obligatorisk ursprungsmärkning inom primärproduktionen. LRF ifrågasätter värdet av en EU-logga. LRF vill behålla olika kvalitetssäkringssystem såsom svensk sigill, inte utveckla ett harmoniserat europeiskt ramverk.

Svensk Mjök avser också skicka in egna synpunkter till kommissionen. De anser att svensk lagstiftning kräver högre krav än EU i flera fall och att detta bör premieras. Svenska produkter innehåller fler ”mervärden” än många importerade produkter. Det vill säga mervärden som god djurhälsa och högt ställda miljökrav. Det finns utrymme att införa ett system som på många sätt påminner om det system som finns för geografiska ursprungsskydd som tar fasta på nationella, sektorsvisa och/eller privata krav. När det gäller EU:s kvalitetsbeteckningar förordar Svensk Mjök att även avgränsningar i form av nationsgränser bör accepteras i praxis. Kommissionen har konstaterat att om produkten producerats under en mansålder, dvs. 25 år, så är den traditionell eller har ett visst ursprung i området. Det innebär att de satsningar som har gjorts i Sverige på regionala produkter de senaste tio-femton-tjugo åren, som i övrigt uppfyller kriterierna, exkluderas. Svensk Mjök lyfter även fram problemet med dansk Fetaost, som fanns definierat i

danska föreskrifter och skiljde sig från produkten i sydöstra Europa. Nationella standarder används som ett sätt att tränga in på grannmarknader i enlighet med Cassis de Dijon-principen, även om produkterna inte har samma definition.

Ett ytterligare utskick gjordes den 30 oktober 2008 till övriga intressenter och de ombads inkomma med sina eventuella synpunkter senast den 28 november.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

-

3.2 Subsidiaritets- och proportionalitetsprincipen

-

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

Kommissionen öppnade för en konsultationsperiod mellan den 15 oktober till 31 december 2008 där de bjuder in intressenter att besvara grönbokens frågor. Den 5 och 14 november diskuterades grönboken i rådsarbetsgruppen för horisontella frågor. I december kommer det att ske en policydebatt på jordbruksrådet. Vid jordbruksrådet i maj 2009 avser kommissionen att komma med ett meddelande i denna fråga.

4.2 Fackuttryck/termer

Cassis de Dijon-principen – Om gemensamma regler saknas i EU på ett visst område gäller varje lands egna bestämmelser. Men enligt den s.k. Cassis de Dijon-principen är alla länder i EU skyldiga att tillåta import av en produkt som lagligen tillverkas och säljs i ett annat EU-land. Ett EU-land kan stoppa försäljningen av en vara från ett annat EU-land med motiveringen att den är skadlig för människors liv och hälsa. Men de nationella skyddsreglerna får inte vara utformade så att de kan anses vara uttryck för täckta handelshinder. Det är EU-domstolen som slutgiltigt avgör om ett land får tillämpa strängare regler än de övriga.

Geografisk beteckning – både ”skyddad ursprungsbeteckning” (SUB) och ”skyddad geografisk beteckning” (SGB) ingår i benämningen geografisk beteckning (geographical indicator (GI)).

SUB - Skyddad ursprungsbeteckning – Råvaror och tillverkningsmetoderna för ett specifikt livsmedel är beroende av den region eller område där livsmedlet tillverkas.

SGB – Skyddad geografisk beteckning – Ett visst livsmedel tillverkas enligt en metod som förknippas med en viss region som har samma namn, exv. skånsk spettekaka och Svecia.

GTS – Garanterad traditionell specialitet – Ett livsmedel har vissa egenskaper som skiljer det från liknande produkter och tillverkas på ett traditionellt sätt, exv. falukorv och hushållsost. Produktionen är till skillnad från de två andra kategorierna inte förbehållen vissa regioner i EU.